

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva Vidékre postán küldve
 Egész évre 72 korona Égész évre 84 korona
 Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyszeri szám díj 30 fillér

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyváradi Szilágyi Dessewiczka 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kényszerű okok miatt a közönségetől és a hirdetőktől a szerkesztőségnek nem állnak rendelkezésére a közönségtől és a hirdetőktől megérkező levelek.

A románok kiűritették Csucsát. A székely előőrsök Kissebesnél állanak.

Tegnap este hirtelen meglepő fordulat állott be a román csapatok mozdulatába. Eddig még nyilvánosságra nem került okból kizárólag

a románok kivonultak Csucsáról és Kissebesen túl haladtak.

A visszavonulásnak — amennyiben megtelel a valóságnak — csak az lehet az oka, hogy Neculesa tábornok adott parancsot a csapatoknak, hogy a régi demarkációs vonal mögé húzódjanak vissza.

A kolozsvári üzletvezetőség késő este jelentette a szenzációs hírt a magyar hadügyminiszternek. A jelentés szerint

a románok Csucsát kiűritették és a 21-es székely ezred járőrei által kísérvé, lassan Kissebes felé vonulnak vissza.

Később ezt a jelentést azzal egészítette ki az üzletvezetőség, hogy Kissebesről is kivonták a megszálló

erőket és a magyar előőrsök már Kissebes kijárójánál állanak.

Nagyon valószínű, sőt egészen bizonyos, hogy a székelyek semmitse akéiőt nem kezdtek és a visszavonulás felkötött parancsra történhetett, mert a magyar csapatok parancsnoksága csupán a román előnyomulás lassítására tett némi intézkedést, amelynek defenzív és nem támadó célja volt.

A megszállás kettészakítja a vármegyét.

Számolva azzal a komoly eshetőséggel, hogy rövid időn belül tényleg bekövetkezik a román megszállás, számolni kell előre azokkal a változásokkal is, amelyeket a megszállás magával hoz. A város és a vármegye társadalmi élete ha némi bémúlást is szenved tőle, de sem fogja olyan súlyosan érezni a megszállást, mint az ország vezetői előtt pedig már közismert példák állanak, amelyekből előre megállapíthatják magatartásukat.

Az előkészület tehát eelszerű, mert ezzel a megszállás sima menetét biztosítjuk a az atrocitások elkerülése megkíméli a várost a hiábavaló zaklatásoktól.

Első sorban a vármegyén érdeklődünk a tisztviselőkre magatartásuk felől. A vármegyei magyar Nemzeti Tanács ma is legélesebb érdeklődéssel figyeli a közigazgatás menetét, igen sok esetben vállalja és végzi a békés bíró munkáját. Ladányi János ügyvezető elnök állandó érintkezést tart fön a kormányval, illetőleg a központi Nemzeti Tanáccsal.

— Eddig nem zavarta meg — mondotta — a mi működésünket egyetlen egy intézkedés sem. Parallel dolgozunk a román nemzeti tanáccsal. Közös egyetértéssel intézzük el azokat a sajnálatos konfliktusokat, amelyek a megye területén ilyen nagyarányú változásnál szinte elkerülhetetlenek.

A megszállás sem változtat a mi jogi álláspontunkon, a helyünkön maradunk. Reméljük, hogy román részről éppen olyan objektivitást és előzékenységet fogunk élvezni, mint amint mi tanúsítunk ma velük

szemben. Öröközni fogunk a köztársaság és a szabadság érdekei mellett a megszállás alatt is.

A vármegyeháza különben feltűnően érzik az a visszavonultság, amellyel még a régi függetlenségi emberek is távol tartják magukat az ügyek intézésétől.

Egyik régi és korbán embere a vármegyének, aki világosan látja a jövő képét, a következő érdekes és possibilis szituációt írta elénk:

— A legújabb szerződés értelmében 9 várost szállhatnak meg a románok, ezek közt van Nagyvárád és Margitta. A megyéről szó sincs a megállapodásban, tehát a megye érintetlen maradna a szerződés szerint.

— Azonban éppen a lakosság százalékos megosztása alapján a románok valószínűleg 12 járásra tartanak igényt és így

valószínűleg bekövetkezik az az állapot, hogy a megye kettészakad és még a székhelyt is átteszik valamelyik vidéki központba.

Mint az eddigi beszélgetésekből kiderült, a román megszállás határa

a Berettyó lesz.

Abban az esetben, ha a megszállás érinti a közigazgatást is, előtérbe nyomul az a kérdés, hogy leteszik-e a megyei tisztviselők az esküt vagy a fogadalmat?

Erre vonatkozólag a hangulat igen semleges még a vármegyénél. A többség hajlik arra, hogy a békesség megőrzése végett az átmeneti időre leteszik a fogadalmat.

Románia felmondta a bukaresti szerződést.

Kilencmilliárd kárpótlást követel.

Budapest, jan. 21. (Sajtó tudósítónktól.) Argói lapok jelentik jassyból, hogy Románia felmondta a bukaresti szerződést és a központi hatalmakkal szemben kilencmilliárdnyi hadikárpótlásra támasztott igényt.

A katonai járványkórház átvétele.

Városi kórháznak rendezik be.

Még javában dult a háború, mikor dr. Grósz Menyhért mint törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be, hogy a bihariúti ut mellett levő katonai járványkórházat a háború után vegye át Nagyvárád városa a városi kórháznak hasonló-ják fel.

Akkor ezen indítvány feletti egyszerűen napirendre tértek. Ez év novemberében dr. Grósz Menyhért megismételte az indítványt s rámutatott, hogy mennyire szükséges volna egy városi kórház, amellyel régi községügyi óhajunk teljesülne.

Nagyvárád városa három ízben is felterjesztéssel élt a hadügy és belügyminiszterhez.

Végre tegnap megérkezett a távirati értesítés a minisztériumtól, hogy a katonai járványkórházat átbocsátja Nagyvárád városának kórházi célra. A leszámolást a város a katonai parancsnoksággal ejti meg.

Nagyvárád város polgármestere a távirat vétele után azonnal intézkedett a tegnap délután 2 órakor a bizottság kiment a járványkórházba a kórház épületének és berendezésének átvétele végett. A bizottságban Nagyvárád város részéről Kószeghy József főmérnök és dr. Molnár Imre tb. aljegyző, a katonaság részéről pedig dr. Zachariás alezredes orvos és dr. Bozoky Dezső helyettes kórházigazgató voltak jelen.

A város képviselői az egész kórházat Nagyvárád város tulajdonába vették. A katonai hatóság pedig intézkedett, hogy a kórház egész berendezéséről leltárt készítsenek.

Mivel a kórház berendezésének biztosítása igen fontos, a városi tanács intézke-

dett, hogy a kórház őrzésére a rendőrség megfelelő erőt rendeljen ki.

Nagyvárad város közegészségügyére nagyon fontos, hogy a városi kórház mielőbb átadassék rendelkezésükre.

A Kereskedelmi Csarnok tisztújító közgyűlése.

Tegnap délután tartotta az újjászervezett Csarnok tisztújító választmányi első ülését, az új választmány összes tagjai közreműködése mellett. Dr. Poppar Ákos, az új elnök emelkedett hangon megnyitja után a választásokat eljuttatta meg. A társulat jogtanácsosává az eddigi titkár: dr. Fleischer Béla ügyvédet, titkárokká: dr. Fried János és dr. Breuer Oszkár ügyvédekét választották meg. Tiszteletbeli titkárok lettek dr. Molnár Jenő és dr. Barna Hugó ügyvédek. Könyvtárosok: Leitner Sándort és Rosinger Ármint választották meg. — Az iskolabizottság tagjai lettek: Hiemesch Frigyes, Kelecs Béla, Kereszthy Kornél, Erdős Zsigmond, dr. Moskovits József, Rosenberg Izso, Kohn Dávid, dr. Sarkadi Lajos, Jónás Andor, Freund Lajos, Stern Béla, Vámos Jenő.

A Csarnok életében szerzett rendkívüli érdemei elismerésül Fényes Manó a választmány örökös tiszteletbeli tagjává egyhangúlag megválasztott. Az országos kereskedő tanácsba újlag delegáltak: dr. Stern Ödön, Manhardt Jenőt és Weisz Vilmost. A munkügyi bizottsághoz a Csarnok munkaadó tagjai közül 20 elnököt jelölt ki a választmány.

Magyar és ruthén csapatok fegyverezték le az ukránokat.

Az ukrán kormány jegyzékben körölte a Magyar Népkormányt, hogy az ország ruthén lakta részeit meg fogja szállni és kéri a népkormány támogatását, hogy a két állam békés egyetértésben élhessen majd egymás mellett. A megszállás végrehajtását az ukránok meg is kezdték, sőt Máramaroszigeten harcba elegyedtek a román csapatokkal. A magyar és ruthén lakosság azonban nem tudott belenyugodni abba, hogy a falvakat a két idegen hadsereg felülje, hadszíntérré változtassa, ezért a beregvármegyei magyarság fegyveres ellenállásra határozta el magát és jelentékeny haderőt toborzott az ukránok ellen. A szervezkedésben maguk a ruszinok is részt vettek, akik 400 főből álló felfegyverzett csapatot állítottak ki és azt Szolyvára irányították. Az egyesült magyar ruszin haderő az ukránoknak mintegy 600 főből álló emberét a csapi vasúti állomás közelében körülfogták és felfegyverezték.

A fegyvereiktől megfosztott ukránokat két különvonaton kiszállították az országhatárra. Lavocnén visszaadták nekik fegyvereiket a az általuk hozott páncélvonaton tovább szállították őket Ukrania belsejébe.

A sikeres haditényről Kutkálvy Máté beregi kormánybiztos azonnali távirati jelentést tett a hadügyminiszternek. A kormánybiztos közölte egyúttal azt is, hogy tekintet

tel a Szibériából ukrán területen át hazatérő magyar katonákra és az Ucranával szemben fennálló gazdasági érdekekre, az egész eljárás során a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítottuk az ukrán csapatokkal szemben.

E leszerelés természetesen maga után vonta, hogy a Brojcsenko által kedvre ösztönözött huszti népgyűlés a változott viszonyok folytán elmaradt. Brojcsenko régóta elszakadásra sürget és célja az volt, hogy a 21 iki huszti nemzetgyűléssel kimondassa *Ruszka Krajna végleges elszakadását és Ucranához való csatlakozását*. A gyűléshez az ukránok fegyveresen asszisztáltak volna. A helyzet azonban időközben megváltozott és fegyveres támogatás hiányában Brojcsenko jónak látta a népgyűlés tervét elejteni.

Kereskedelmi szaktanfolyam.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara és a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok elhatározta, hogy öt hónapra terjedő kereskedelmi tanfolyamot rendez, amelynek célja, hogy olyanoknak, akik felső kereskedelmi iskolában hadi tanfolyamot végeztek, vagy ipari szakiskolát, hadapródiskolát, vagy más katonai intézetet végeztek, tényleges katonatisztek voltak, továbbá kereskedelmi alkalmazottaknak, akik hasonló előképzéssel rendelkeznek, lehetőséget nyújtson, hogy a kereskedelmi jellegű szaktudást elsajátítsák oly mértékben, amely alapul szolgálhat a gyakorlati pályán való elhelyezkedésre és az önképzésre.

A tanfolyamra csak 40 hallgató vehető fel és pedig a következő sorrendben:

1. olyanok, akik felső kereskedelmi iskolában hadi tanfolyamot végeztek;
2. akik ipari szakiskolát végeztek;
3. akik hadapródiskolát, vagy más katonai intézetet végeztek, vagy tényleges tisztek voltak és
4. kereskedelmi alkalmazottak, akik a fentiekkel hasonló előképzéssel rendelkeznek.

A tanfolyam február 1 én kezdődik és június hó 30 ig tart. Az előadások ideje naponta délután fél 3 tól fél 7 óráig.

Tandíj 200 korona, amely esetleg két részletben is fizethető.

A tanfolyam hallgatói, ha kellő számmal jelentkeznek, mint nem kötelező tárgyat később megállapítandó tandíj ellenében a német kereskedelmi nyelvet, a román és esetleg valamely szláv nyelvet is halgathatják.

Felhívotnak tehát mindazok, akik a tanfolyamon részt akarnak venni és a fentebb körülírt előképzéssel rendelkeznek, hogy felvételi kéret az előképzettségüket igazoló okmányokkal a kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalában (Teleky utca 11) ez évi január hó 28 ig bejárólág jelentkezzenek.

A jelentkezni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a tanfolyam kizárólag ismereteket nyújt és sem iskolába való felvételeire, sem képesítéshez kötött pályákra képesítést nem ad, a hallgatók a tanfolyam befejezése után csupán arról nyernek tanúsítványt, hogy a kereskedelmi ismereteket szakértelemmel tájékoztatás alapján megszerezték.

Nagyvárad, 1919 január hó 20.

Dr. Moskovits József s. k.
a kereskedelmi és iparkamara elnöke

Dr. Poppar Ákos s. k.
a Kereskedelmi Csarnok elnöke.

Vass János kultuszminiszter programja.

Az újonnan alakult kormány szétválasztotta a vallásügyet a közoktatásügytől. Nem célunk, hogy most ennek óriási jelentőségéről tárgyaljunk. Elég arra rámutatnunk, hogy Kunfi lesz ezután az iskolák fő-fődirigense. A név maga eléggé dokumentálja, hogy a hitvallásos iskolákért folytatott küzdelem nemsokára meg fog indulni.

Vass János az új vallásügyi miniszter különben maga nyilatkozik programjáról:

— Nem akarok — mondotta — általában körben mozgó ideákat felvetni és nem vagyok nagy kijelentések embere, inkább a céltudatos munka lesz a programom. Haldéktalanul hozzá akarok fogni a munkához és többet produkálni, mint beszélni. — Az összes kormányzati ágak közül a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel a vallásügyi tárcát vállaltam. — Ismerem a nehézségeket, meg kellene azonban tagadnom az egyéniségemet, ha azoktól visszariadnék és számítok az illetékes tényleges jóakaratu támogatására is, hogy velük egyetértőleg az új korszellemnek megfelelő átalakításokat egyházi téren is keresztül vigyük. Az egyháznak progresszív irányban kell haladnia, a liberális és demokratikus szellemet akarom bevinni az egyházba. Természetesen szem előtt fogom tartani azt, hogy az államéletben a *katholikus egyháznak mindenkor praedomináló szerepe* volt. Hangsúlyozom azonban, hogy a hitélet dogmáival kapcsolatos kérdéseket *nem kívánom érinteni és azokat kerülni fogom.*

A német választások eredménye. Győztek a többségi szocialisták és demokraták.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A német birodalom különböző választókerületeiből ma éjszakaig beérkezett jelentések szerint a Scheidemann vezetésű alatt álló többségi szociáldemokrata párt az összes mandátumok 45 százalékát nyerte el a választásokon. A német demokráta párt vagyis a régi néppárt, melynek Neumann az egyik vezére, az összes mandátumok 20 százalékát kapta. A két pártnak a birodalom vezetésében való együttműködése valószínű. Legközelebb formális tárgyalások kezdődnek, hogy a két legtöbb mandátumot nyert párt vegye át a kormányzást. Lipcsében a független szocialisták hódították el a mandátumokat.

A német nemzetgyűlés február hatodikán ül össze.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi kormány elhatározta, hogy a nemzetgyűlést február hatodikára hívja össze Weimarba.

A Nemzeti Tanács ma ülést tart.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) A Nemzeti Tanács a hó 22-én délelőtt tizenegy órakor a képviselőház elnöki fogadótermében ülést tart.

* **A leszerelt katonák ruhaellátása.** Tudvalevő dolog, hogy a magyar népkormány hadügyminiszterének rendelete folytán összeülő és felosztó bizottságok működtek a város területén, amelyek a polgári lakosság ruha-, fehérnemű- és lábbelifeleslegének beszerzéséből látták el a leszerelt és arra jogosult katonákat. A beszállítás azonban nem volt olyan eredményli, mint azt a hazafiak és szociális célra várni lehetett volna, mert igen sokan nem tettek eleget beszerzési kötelezettségüknek. Ennek fogva tegnap óta újból megindult az összeírás azoknál, akik eddig beszerzési kötelezettségüknek nem tettek eleget, sőt ezt az akkori szükség esetén nyomon követi a rezerválás is, de azok, akik most kaptak összeírási lapokat, vagy ezeket eddig be nem nyújtani elmulasztották, azokat a beszerzési feladatok rubrikákkal együtt csak a lapok útján közléendő módon és helyen tartoznak beadni.

* **A 27 sek. százazatos alapítvány.** A 27. gy. ezred paraszóalj parancsnokság a háború folyamán tisztek és legénység adományából begyűjtött alábbi összegeket helyezte Biharvármegye árvaszékének kezelésé alá: özevgyek és árvák segélyezése céljából: 10.000 koronáról szóló 6 százalékos hadikölcsönkötvény, 20.000 koronáról szóló 6 százalékos magyar járadék kölcsönkötvény, 40.000 koronáról szóló 6 százalékos magyar hadikölcsönkötvény, 150 koronáról szóló 6 százalékos magyar hadikölcsönkötvény, 50.000 koronáról szóló 6 százalékos magyar hadikölcsönkötvény, 29913 korona 74 fillérről szóló takarékpénztári betét könyvecské, 2000 koronáról szóló 5 és 10 százalékos osztrák hadikölcsönkötvény, Werner árvaszéki elnök.

* **Kik kapnak zárosszódát.** Tudatom a város közönségével, hogy folyó hó 21, 22, 23 és 24-én a következő utcák részére rendeztem el a zárosszoda árusítást: Január 21-én: Újváros, Hosszu, Rövid, Hentes, Moci Mihály, Váradi Zsigmond, Liget, Várház, Berecsy György, Ralikovszky, Lázár Vilmos, Auich Lajos, Batthyány, Lajos, Lahner György, Vécsey utca, Állatvásártér. Január 22-én: Újváros, Össitér, Hattyu, Fogoly, Tilinkó, Gyöngygyök, Aradi, Varju, Madár, Mocsár, Daru, Fecske, Galamb, Kápolna, Ovoda, Solyom utca, Végső és Közvágóhid. Január 23-án: Váralja, Sándor, Báthory, Romer, Vártér, Terézia, Malom, Gyár, Erzsébet, Veres Balázs, Szent Jeromos, Templom, Iskola, Tűzúr és Rákóczi utcák. Január 24-én: Váralja: Szőlős, Kertész, Hódossy László és a Váralja külsőségek. Nagyvárad, 1919. jan. 19-én, Lukács Ödön, polgármester helyettes.

* **A hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák országos egyesületének nagyváradi és bihar megyei fiokja** folyó hó 22-én, szerdán délután fél 5 órakor a hivatalos helyiségben (Várépület, volt tiszti étkező) rendkívüli közgyűlést tart. Mivel igen fontos dolgokat kell tárgyalnunk, kérjük a szövetség tagjait, hogy teljes számban jelenjenek meg.

A hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák országos egyesülete rokkant jövedélműhelyek létesítésével akarja az államot a segélyezés terhével megóvni s tagjait állandó munkához, kenyérkeresethez juttatni. Ezen jövedélműhelyek felállításához azonban pénzre van a szövetségnek szüksége. Ezen összeget a háború alatt jobb anyagi helyzetbe került polgártársaktól, üzemeiktől és vállalatoktól akarjuk megszerezni aképen, hogy felkérjük őket, lépjenek be a szövetségbe alapító, illetve pártoló tagként, az alapító, illetve pártoló tagsági díjak felzárkózása által. Ezen felkéréseket a szövetség által delegált kéttagú bizottságok fogják végezni aláírási ivallel, az aláírási ivallel dr. Agoston Péter főispán kormánybiztos ur által láttatva vannak. Az előadások.

A budapesti vadászok zászlóalja elindult a salgótarjáni bányák védelmére.

Az új hadügyminiszter beszéde.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Böhm Vilmos hadügyminiszter a budapesti vadászvezred egy teljes zászlóalját küldte a salgótarjáni szénbányák védelmére. A zászlóalj elindulása előtt a hadügyminiszter Pogány József kormánybiztos és Stramfeld vezérkari ezredes kíséretében megjelent a vadászok lakotanyájában, ahol Balassa Béla ezredes kerületi parancsnok, Fehér Imre ezredes és Laputka alezredes fogadták. A hadügyminiszter a legénységhez a következő beszédet intézte:

Öntudatos büszkeséggel üdvözlöm a zászlóaljat, amely a kormány hívó szavára szinte vetélkedve jelentkezett, hogy megvédje a fölünk jogtalanul elvett szénbányákat. Mi az országot a nemzetközi jog és a népjog védelmé alá helyeztük. Amikor tehát az antant csapatainak egyes parancsnokai önhatalmúlag a demarkációs védelmi vonalat át akarják lépni, akkor a nemzetközi jog és a népjog védelmére sietünk és meg fogjuk ak dályozni, hogy szénbányáinkat elrabolják.

A népkormány nem akar új háborút, újabb vérontást, de nyugodt lélekkel lehet itt megállapítanom, hogy minden katonának és szervezett munkásnak érez magában annyi erőt, hogy amikor a nemzetközi jog látszólagos megsértésével el akarják foglalni

szénbányáinkat, meg fogjuk azokat védeni. Menjetek utatokra, cselekedjétek okosan.

A legénység nagy lelkesedéssel és háromszoros éljenzéssel fogadta a hadügyminiszter szavait.

Ezután Pogány József kormánybiztos, a Katonatanács elnöke intézett beszédet a legénységhez. Beszédében többek között a következőket mondta:

— Üdvözlöm a Katonatanáccsal és a legénységgel együtt az első szociáldemokrata hadügyminisztert. Nagy dolog az Magyarország, hogy munkásférfi foglalta el egy élet munkája árán a legelső katonai helyet. Nagy dolog ez, mert garancia arra, hogy többé ebben az országban a fegyveres erő nem fordul a munkásság ellen, garancia arra, hogy a néptömegeket, a proletárokat a fegyveres erő nem fogja többé hátba támadni.

— Katonák! Mielőtt távoznátok, fogadjátok meg, hogy ennek az országnak jövőjéért és a szocializmus jövőjéért, ha kell, meg is fogtok halni.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a vadászok főbizalmi embere, Lengyel Örmester szólalt meg fel s azután a hadügyminiszter a katonák állandó éljenzése közepében elhangzta a lakotanyát.

Ki lesz Jászi Oszkár utóda ?

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Ma délután öt órakor minisztertanács lesz, amelyen a nemzetiségi miniszteri tárcá betöltéséről is dönteni fognak. Tekintettel arra, hogy a távozó Jászi Oszkár a radikális párt-hoz tartozik, az a felfogás alakult ki, hogy s nemzetiségi miniszteri tárcát most is radikális politikussal kell betölteni. Beavatott helyről szerzett értesülés szerint Jászi Oszkár miniszter örökét a radikális párt-hoz tartozó Varjassy Lajos aradi kormánybiztossal fogják betölteni.

Az ukránok elhagyták Magyarország területét.

Balul végződött betörési kaland.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Beregszászról jelentik: Kuktafalvy Miklós kormánybiztos az ukránokkal folytatott tárgyalás során meggyőződött, hogy a helyzet a megszállott magyar területen tarthatatlan. E t maguk az ukránok is belátták s csapatokat lefegyverezték aztán minden vérontás nélkül kiszállították az ország területéről. Munkács lakossága, a csapi és bátyui vasuti különítmények, továbbá a munkácsi vasutasok ka hitalmi csapatai katonás megtartást tanúsították, de legdöntőbb a szolyvai rutének fellépése volt, akik 400 főnyi csa-

patot szerveztek az ukránok ellen.

Rosandovszky százados, volt reichsrathi képviselő, az ukrán csapatok vezetője személyesen győződhetett meg, hogy a magyarországi rutének nem tűrik az ukránokat. Az idegen csapatok kivonulása után Munkácson népgyűlést tartottak.

Kuktafalvy kormánybiztos ismertette a helyzetet. Az ukránok újabb betörésének hírére a kormánybiztos csapatokat fog küldeni a határra, de a jelekből következtetve remélhető, hogy a csapatokra nem lesz szükség.

Az olaszországi zavargások.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Luganóból táviratozzák: Milanóban pénteken este komoly és veszedelmes zavargások voltak. Az imperialisták és szocialisták között több helyen heves összetűzésre került a sor, a melyben a rendőrség és a katonaság is résztvett. Több rendőrt és katonát kődobálással megsebesítettek, mire a katonaság attakot intézett a tömeg ellen. Több mint száz munkást kardvágásokkal súlyosan megsebesítettek.

Megcáfolt hírek a kormány olaszországi akciójáról

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: egy újság ma hírül adja, hogy a magyar kormány megbízottja Rómában jár. Egy másik újság meg éppen arról regél, hogy Károlyi Mihály elnök levelet küldött Sonnínónak. Hletékes helyen kijelentik, hogy ezek a hírek teljesen valótlanok és minden alapot nélkülöznek.

Kramarz és Svájc elnöke Párisban.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Pichon külügyminiszter ma fogadta dr. Kramarzit, a cseh-szlovák köztársaság miniszterelnökét.

Ador, a svájci köztársaság elnöke ma Párisba érkezett, a pályaudvaron Poincaré elnök fogadta.

A portugál anarkia.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A lapok Lisszabonból arról értesülnek, hogy Paiva Cobairó élére állt az oporói, ragnói és viscuri anarkia-összeesküvésnek. — Don Manuel kiküldötték Portugália királyává, a volt király táviratozott, hogy a mozgalmat nem helyesli.

Az Unió, Anglia és Franciaország a népszövetségért.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Wilson elnök vasárnap délután hosszabb megbeszélést folytatott Leon Pourgeoisval, Robert Cecilvel és Smuts tábornokkal a népszövetség ügyében. Az előzetes tanácskozásokból azt a benyomást lehet szerezni, hogy az Egyesült Államok, Nagybritannia és Franciaország vezető államférfiainak nézete a népszövetség kérdésében megegyezik.

Csehországtól nem kapunk szenet.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Prágából jelentik: Dr. Krejcsi Rezső prágai magyar követ tárgyalásokat folytat a cseh-szlovák közéletmelzési miniszterrel kompenzációs szállítások dolgában. A tárgyalások, melyek magyar élelmiszereknek szénért való szállítására irányulnak, egyelőre nem vezettek eredményre s nincs is kilátás, hogy a csehektől most szenet kapjunk.

* Fát vásárolt a város. Nagyváradi város tanácsa mióta átvette a közönség felállításának vezetését, igyekszik, hogy ne csak a faüzem álljon fenn, hanem legyen is fa a lakosság részére. Valószínűleg erre nagy szükség is van, mert jön még a február, amikor hidegebb időre számíthatunk. A tanács tegnapi ülésében Grünstein Sámuel és társa felhívásból megvásárolt 7000 erdei köbméter tűzifát és pedig a hasábfát erdei méterenkint 67 koronáért, a dorongfát 65 koronáért. A megvásárolt fa a belényesi vasútállomástól két és fél kilométerre, a mo-csaryantái erdőben igen jó, fuvarozható helyen van elrakva s vasuton könnyen beszál-lítható Nagyváradra. — A favétel finanszi-rozására Nagyváradi város tanácsa 500.000 K folyószámlakölcsön felvételét határozta el a Nagyváradi Hitelbanktól.

* A Nagyváradi Hitelbank Takarékos és Segélyszövetkezet XIV. évtársulatának ki-fizetései 1919. január hó 13-án megkezdődtek.

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Zsuzsi.
Csütörtök: Mágna Miska.
Péntek: Tosca.
Szombaton délután: Erdészleány.
Szombaton este: Csárdáskirályné.
Vasárnap délután: Pont Biquet család.
Vasárnap este: Pacsirta.

Mágna Miska Perényivel a címsze-repben, holnap, csütörtökön szerepel a színház játérendjén. Marcsát a kltűnő Hor-

A csehek elvették a pozsonyi egyetemet.

Pozsonyból jelentik: A cseh-szlovák kormány pozsonyi főispánja rendeletet adott ki, hogy Budapesten meg-jelenő összes újságokat, úgy a város, mint a vármegye területéről kiltította és nem engedi meg, hogy ezeket nyil-vános helyiségekben olvasás céljával tartsák és boltokban árussítsák. A csehek birtokukba vették a pozsonyi egyetemet. Az egyetemi tanács ez el-len a nemzetközi jog alapján tiltako-zását jelentette be.

m. — Kerdai Viktor: Azóta nincs a sa-jvemben nyár — s. — Milkeker Rezső: A politikai főújság alapvonalai. m. — Bekki-dött körvek. — Beszélgetések: A magyar iparművészet jövődjéről. ö. — Arckép és revolver. c. a. m. — Főhagyás: „A vé-dőbástya”. — a. — Hétről hétre: Giosszák Köztársasági elnök. — Az érsekújvári nem-zeti védelem. — Nem! Nem! Soha! — Cen-zura. — Közös gazdasági terület. — So-cialisták. Kopja. Szerkesztői üzenetek.

A kiütően megszerkesztett folyóirat gazdag és mindig aktuális illusztrációi és a mai viszonyokhoz mért igazán ócsó díj-zetési ára a legkedveltebb és legkeresettebb szépirodalmi folyóirattá tették. Előfizetés: ára egész évre 40 korona, félévre 20 kor. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest I., Fehérvári ut. 15. Mutatványszámot szíve-sen küld a kiadóhivatal.

Sancho Pansa számot adott a Szan-házi Élet Ince Sándor népszerű hitelapja. A Nemzeti színház Lengyel premierje alkalmából. A sok érdekes kép között magy Lengyel Menyhért tré-cikkét. Az érdekes számból kiemeljük Harsányi Zoltán cikkét Gombaszögi Fridáról, Dezső Alajos cikkét Bayer Józsefről egy Fedák terjút a Ma-dame Sans Gomeről. Berab melléklet és rendszer rovatok teszik teljessé a számot. amelynél ára K 150. Előfizetés: ár egy negyed évre K 16. Kiadóhivatal: Erzsébet-körút 29.

MOZI.

A halál gyűrűje címen ma új program-ján meglepő érdekes, misztikus himndrámát hoz színpadra az Uránia. A cselekmény u-millióben vibázik, új színek ragyognak be a pompás filmjátékot, melynek főszerepét a kiváló dán színészek alakítják.

Az Alraune, Haus Weindt Ewer világ-hírű regényének filmkonstrukciója lesz ma műsoron a Vigadó-mozgóban. Az igazgató-ság a közönség széles rétegeiből kifejezett óhajáttnak tett eleget, amikor a különböző ha-tású, rendkívül izgalmas film műsorára tűzte.

Az Apolló kulturfilmje. A közönség legnagyobb érdeklődésére méltó a kinema-tográfának az az eseménye, mellyel ma és holnapi műsorát díszítette az Apolló Szakkörökben és a művészarszadalmában is kivételes felhűnést keftett híres Störhalm-atrakció, a Szerelem pokla című nagy kon-ceptiójú kulturfilm, amely a lényekereke-delem titkainak mélységét minden megrendítő, tragikumával és ezer bűnével tárja elénk. A felhűnő udonság-pompás műsor keretében kerül színre.

URÁNIA mozgó- színház	22-én A halál gyűrűje. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
VIGADÓ mozgó- színház	22-én Alraune. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
APOLLÓ mozgó- színház	22-én A szerelem pokla. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

IRODALOM.

Az Élet képe héti folyóirat (szerkeszti Anka János) folyó hó 19-iki száma a követ-kező tartalommal jelent meg: Hamis pénz. ktm. — Biedermeier, Margitay Ernő. — A gárda virága (Regény.) Lampérth Géza. — Olomköpenyben. (Költemény.) Harsányi Kál-mán. — A kegedű végzele. Elbeszélés.) Nyiró József. — Vidám emberek. (Elbeszélés.) Hermann Sudermann. — Kultura: Könyvek: Kafka Margit: A révnél Harsányi Kálmán. — Samassa Déry. Annie: Tik tek.

„KÜLFÖLD.“

Majláth Gusztáv erdélyi püspököt internálták.

Kolozsvárról jelentik: Persián Ádám, az egyházi ügyek kormánybiztosa, amint Majláth Gusztáv erdélyi püspök internálásáról értesült a fegyverszüneti bizottságnak azonnal tiltakozó jegyzéket küldött és jelentést tett a bécsi pápai nunciaturának. A kormánybiztos előkészületeket tett, hogy személyesen utazzon Gyulafehérvárra.

Roda-Rodát elfogták és hadbírótság elé állították a csehek.

Prágai jelentés szerint Roda-Rodát a híres író, aki Trenčénteplícen tartózkodott üdülés céljából, a csehek elfogták a pozsonyi hadbírótság elé állították. Letartóztatásának oka még ismeretlen.

A csehek Pozsonyban.

Pozsonyból jelentik: A csehek a vasúti összeköttetést Bécs és Pozsony közt ismét helyreállították. Egyelőre naponta két vonatpár közlekedik Bécs és Pozsony közt.

Öngyilkos lett, mert feldarabolják Magyarországot.

Kolozsvárról jelentik tudósítónk: Kolozsvárt a napokban öngyilkosságot követett el Páll József hídelvel gazdálkodó. Érdő magyar szíve nem tudta elviselni azt a rettentő csapást, hogy ősi magyar földjét most Romániához csatolják Páll József zsebében a kolozsvári renoőrseg jegyzőkönyvet talált. Az életunt utolsó írása megrendítő sorokat tartalmaz. Páll József elmondja bucsulevélemben, hogy most jött haza a frontról, sokat szenvedett a harctéren. Írásainak végzavai ezek:

Hazám szétadarabolása egy látt, hogy nem tudtam elviselni.

A kolozsvári magyarságot nagyon megrendítette az eset és a szerencsétlen véget ért magyar gazda iránt tüntető módon nyilvánult meg a részvét. A virágok özöne hirdeti a sirján, hogy milliók szíve érzi fájdalmát, ami sirba vitte. Érdekes, hogy a kolozsvári román cenzura a gazdálkodó háziáról és öngyilkosságának okáról szóló tudósítást törítés nélkül engedélyezte.

A volt osztrák-magyar hajókról leparancsolták az olasz zászlókat.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Lugaóból jelentik: Trieszti távirat szerint a volt osztrák magyar kereskedelmi flottá mely novemberben az olasz zászlót tűzte hajóira, parancsot kapott, hogy az olasz zászló helyett a nemzetközi lobogót használja.

Mayláth püspök internálása.

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Persián Ádám, a katolikus ügyek kormánybiztosa amint Mayláth Gusztáv erdélyi püspök internálásáról értesült, a fegyverszüneti bizottságnak azonnal tiltakozó jegyzéket küldött és jelentést tett a bécsi pápai nunciaturának. A kormánybiztos előkészületeket tett, hogy személyesen utazzon Gyulafehérvárra.

Dr Ágoston Péter belügyi államtitkár.**A minisztertanács határozata.**

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács éjjel egy óraker meg tart. A tanácskozás eredményéből eddig annyi ismeretes, hogy belügyi államtitkár dr Ágoston Péter nagyváradi és biharmegyei kormánybiztos lett.

Bulgária a délszláv államokhoz akar csatlakozni.**Hajlandó eltávolítani a Kóburg-dinasztiát.**

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Prágából jelentik: Todorov bolgár miniszterelnök megbízásából Balzassov dr Prágába érkezett, hogy Masaryk elnök útján a délszláv népek föderatív államává való egyesítésének és a bolgároknak hozzá való csatlakozásának tervét megvalósítsa. Bulgária terve a következő:

Macedónia legyen autonóm állam, Szer-

bia köztársaság és létesítessék egy föderatív köztársaság, amelynek országa volna Szerbia, Horvátország, Szlavónia, Dalmácia, Bosznia, Hercegovina és Montenegro. Ennek fejében Bulgária kötelezi magát, hogy:

először: a délszláv államokhoz csatlakozik, másodsor: köztársasági államformát vesz fel és eltávolítja a Kóburg-dinasztiát.

Az „Ébredő Magyarok“ küldöttsége a miniszterelnöknél.**Népjogok megvédését kérték. — Berinkey miniszterelnök válasza.**

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Az „Ébredő Magyarok“ egyesületének egy küldöttsége járt ma délelőtt Berinkey miniszterelnöknél. A küldöttség szóoka kijelentette, hogy ők sem ellenforradalmat, sem felekezeti gyűlöletet szítani nem akarnak és ezért kérte a miniszterelnököt, hogy a szólásszabadságot, a gyülekezési és egyesülési jogot az ő irányában is védje meg. A szóok még azt is kijelentette, hogy Magyarország egész kereszténysége mellettük áll. Berinkey miniszterelnök válaszában azt

mondta, hogy a kormány a szólásszabadságot, az egyesülési és gyülekezési jogot mindenkiel szemben megakarna védeni, de azt is kijelentette, hogy felekezeti gyűlölet szítását nem fogja megengedni.

— Ha önök — mondta a miniszterelnök — felekezeti gyűlöletre uszítanak, kíméletlenül erővel fogunk fellépni. Ha önök csak szólásszabadságot akarnak, ebben támogatni fogjuk, de ismétlem, jól jegyezzék meg: a felekezeti gyűlölet szítását kíméletlenül meg fogjuk akadályozni.

Olasz és angol tiszték érkeztek Budapestre.

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Tegnap délután Budapestre érkezett Pimetelli olasz őrnagy és segédtszifje, akik az országban levő olasz hadifoglyok helyzetét fogják tanulmányozni. Velük együtt jött Pommero angol kapitány, aki hosszabb ideig fog Budapesten maradni és ezen idő alatt katonai természetű tanulmányokat fog folytatni.

A Károlyi-párt válsága.

Budapest, január 21. (Saját tudósítónktól.) Tegnap este a Károlyi-párt radikális elemei megbeszélést tartottak, a számot vettek mindazokkal az eshetőségekkel, amikkel a pártszakadás járna. Majdnem egyhanguan az a felfogás alakult ki, hogy a párt fölösztatása nem kívánatos, noha mai konstrukciójában és tagjainak ellentétes politikai álláspontja mellett fenn nem tartható.

Módokat kerestek, amelyek alapján a pártszakadást el lehet kerülni s amelyek egyuttal a tisztító folyamatot, az egészséges szelekciót is lehetővé teszik. Hosszas meg-

beszélés után három módzatban állapodtak meg,

Az első az, hogy a pártköri oszlatás fel. A párt megmaradna és a vidéki pártkörök irányítását direktorium gyakorolná. Másik megoldásnak tartanak hogy 26 tagú választmány lépjen a mai több mint 120 tagú választmány helyébe még pedig tisztán a régi radikális Károlyi-párti elemekből. Ennek alapfeltétele, hogy a reakció és mérsékelt politikusok a választmányból lépjenek ki. Ha pedig a kísérlet nem sikerül — és ez a harmadik megoldás — a párt felosztatása marad hátra.

Kiélesedett a helyzet a csehek és lengyelek között

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Prágából érkező jelentések szerint a csehek és lengyelek közt a helyzet annyira kiélesedett, hogy a hadiállapot Csehország és Lengyelország között rövid időn belül bekövetkezhetik.

HÍREK

Kövezők

dolgoznak az utcákon. Mint békében. Mintha nem lett volna négy és fél évig háború. Csak hosszú-hosszu munkaszünet. Mert nem változott semmi. Most is kis ásókalapáccsal kaparják ki a kőnek a helyet, most is bőr darab óvja a kövezők térdén a padrágot. És a kövezőknek sem hiányzik sem a kezük, sem a lábuk. Szemük is ép, csak ha sokáig hajolnak, száraz köhögés zakatol a mellükben és ilyenkor köny ül ki az apró szemekbe.

Köny, ami — vagy aki — sohasem csordul ki, nem nedvesít meg apró földszemeket, csak ott ül az alsó szemhéjon és szép lassan, de nagyon szomorúan magamagától visszafordul a könyzacskóba, szégyenkezve, pirulva, hogy olyan gyönges és erőtlenséggel megindulni, az arcon végigdőlő síncs ólág ereje.

Amikor régen köveztek, mindig ősz volt. Tétre készítették el a „fiasztert“, mert abban az időben télen fagy volt, hó volt és a kövezők nem tudták volna a megfagyott földbe beékelni a havas kődarabokat. Még is fáztak volna szegények. Amikor régen, gyermekkoromban köveztek, emlékszem a kis ásó minden csengésére — mert az ásó szépen cseng, mikor ráülnek vele a kőre — egy halott falóvél hullott sárgán az összevert földre. És érett fűszag szállt a távoli mezőkről. És közeli korcsolya pártia voltak kedves mosolyt a lányzajak köré és az arcomok előre kipirultak a hideg, tiszta szélből, amely lopva becsúszott majd a kis karmanycsúba.

Akkor nem értettem csak a halott levelek gyönges illatát és — én árva — azt hittem, hogy csend álmodik a szívek mélyén és béke bujlik meg halkán a lelkek redői között. Most ismerem már a vért is, tudom hogy pirosra festi a fenyvesek havát és sárgára az emberi arcot. És most mindig a vér szagát érzem. Akkor is, ha a kövezők mellett megállok és felzárul hozzám a felásott föld gyönges párája.

Köveznek az utcákon. Csöndes, nyugodt emberek forgatják a kalapáccsot és a Körda mellett sápadt arcom, rongyos ruhák feküsznek egymás mellett. — most már én is ezt hiszem — a szívekben és lelkekben nem csak csend és béke álmodik.

Mégis meg kellett, hogy változzon valami.

* Az urileányok kongregációja ma, szerdán délután fél öt órákor a szokott helyen rendező ülést tart.

* Nagyvárad és Kecskemét. A Nemzetőrség fenntartásának hozzájárulására Nagyvárad város tanácsa elhatározta, hogy a vagyonszármazékokra és polgároknak, valamint a pénzügyi intézetekre bizonyos terheket ró ki, hogy mintegy 800.000 korona összeg álljon rendelkezésre. E miatt sok a panasz a megterheltek részéről, holott itt csak pár száz korona hozzájárulásról van szó. A Városok Lapja most közli, hogy pl. Kecskeméten most 300 új rendőrt vettek fel, 1.200.000 korona félévi költséggel. Ezt

a nagy összeget a vagyonszármazékokra és polgároknak vetette ki s volt olyan polgár, aki 50.000 koronát fizetett le erre a célra. A pénzügyi intézetekre évi nyereségük 50 százalékát rótták ki. A nagyvárad határ-milliomosok pirulhatnak és tanulhatnak.

* A Külföldi magyar vagyonerdeket védő szervezet (Budapest, Szemere u. 6.) felvette működési körébe magyar cégeknek és vállalatoknak és honosoknak Ausztriában és Bosznia-Hercegovinában lakó adósokkal szemben fennálló követeléseinek, illetve künneveléseinek gyűjtését és lehető érvényesítését is. Felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy ilyen követeléseiket, ha még nem tették volna meg nevezett szervezetnél jelentseék be. A bejelentés legcélszerűbben úgy történik, hogy a hitelezők minden egyes tételről tíz filléres bélyeggel, a múlt év végéig terjedő kamatszámítással ellátott folyószámla kivonatokat küldenek be 2-2 példányban országok szerint összeállított gyűjtőjegyzékek keretében szintén 2-2 példányban közvetlenül a szervezetnek. Nagyvárad, 1918. január hó 20. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk. elnök. Dr. Oláh Béla sk. titkár.

* Silbermann Jenő előadása. A nagyvárad Társadalomtudományi Társaság francia előadásorozatának folytatásaként csütörtök délután fél 6 órákor a városháza nagytermében dr. Silbermann Jenő tart előadást a „Francia természettudományok“ címmel. Az előadások látogatása díjtalan. A rendezőség kéri a hallgatóságot pontos megjelenésre.

* Esküvő. Morár György tart. főhadnagy, banktisztviselő tegnap tartotta esküvőjét Máthé Mária úrleánnyal, Máthé Jánosné leányával.

* Az 1-es huszárezred adománya. — A múlt hét szombatján megjelent Agoston Péter kormánybiztosnál Cserey Vilmos alvezetés, az 1-es huszárezred parancsnoka és az ezred által jótékony célra gyűjtött 95000 koronát átadta a kormánybiztosnak, hogy azt a kormánybiztos valamilyen népjóléti célra fordítsa.

* Agyonlőtték az ablakon keresztül. Köröstarjánban, Czucz Tivadarné január 9-én nagy vacsorát adott, amelyre a fiau minden tehetősa gazdája hivatalos volt. Javában folyt a lakoma, mikor az utcán lövés dördült el és az asztal mellől — ahol éppen 13-an ültek — Venter Demeter holtan bukott a földre. Nagy pánik keletkezett. Czuczné a szemét fogta és hangosan jajveszékelt, mert az ablaküveg szilánkjai a bal szemébe hatoltak. Többen kiszaladtak az utcára, de a tettes már eltűnt. Czuczné megvakult. A rendőrség megindította a nyomozást az orgyilkos kézrekerítésére.

* Letört bimbó. Rottensteiner István kérészt és családját súlyos gyász érte. Alig 6 éves kis leánykájuk Klárka, hosszabb betegség után a gyermekkorházban elhunyt. A kis halott temetése ma, szerdán délután 2 órákor meg végbe a Sztaroveszky gyermekkorházban a kath. egyház szertartása szerint.

* A Szabadegyetem mai estélyén az országos híradó orientalista, dr. Pröhl Vilmos debreceni egyetemi tanár fog érdekes előadást tartani Tő okországról. A másik előadó Pálffy Jenő főnőnök lesz. „A föld története és vulkanikus földrengések“ című tanulmányával. Az előnyösen ismert kiváló előadók szereplése elé nagy érdeklődéssel tekint a Szabadegyetem közönsége. Az előadások fél 6 órással kezdődnek a Kath. Kör nagytermében.

* Ifjúsági előadás a népszövetség moziban. A népszövetségi mozi holnap, csütörtökön ifjúsági előadást rendez. Szinre kerül Moinár Ferenc érdekesítő ifjúsági regényének, a Pál-utcai fiúknak átdolgozása. Az előreláthatólag nagy érdeklődésre tekintettel, a népszövetségi mozi vezetősége ismét két előadást rendez, egyet 4 órákor és egyet 6 órákor. Az előadásokra már most felhívjuk a közönséget, kivált az ifjúság figyelmét. Zsöllyére jegyek előre válthatók a Tiszántúli kiadóhivatalában. Itt említjük meg, hogy a népszövetségi mozi ezen a héten vasárnap előadást nem tart, előadások csak csütörtökön és szombaton lesznek.

* Favágó üzemet létesít a város. A favágók tudvalevőleg ma már 36-40 koronára srófolták fel egy köbméter tűzifa felvágásának árát. Ezért sürgette a közönség, hogy Nagyvárad városa rendezzen be favágó üzemet. A városi tanács Lukács Ödön főjegyző előterjesztésére elhatározta, hogy favágó üzemet állít fel; e célból 3 villamos favágó-motort szerez be, napl 50 köbméter fa felvágására. A fa felvágási ára köbméterenkint, felaprítással együtt 14 K 50 fillér lesz. A városi favágó üzem rövid időn belül megkezdli működését. A favágó-üzem vezetésével Kamuti Imre villanyszerelőt bízzák meg.

* A Szent László koldusápoló és gyermek menedékház egyesület f. hó 30 án, csütörtökön délután 5 órákor saját helyiségében választmányi és folytatólagosan közgyűlést tart, melyre a választmányi, illetve rendes tagok meghívotnak.

* Egy kis diák utazása a csehszlovák államon át. Szarvasról jelentik: Lustyik Lajos, a szarvasi főgimnázium másodosztályu tanulója a karácsonyi szünetre hazautazott temesmegyei szülőfalujába. Visszajövet nem tudott egyenes összeköttetést kapni és ezért Bécsbe, onnan Prágába utazott, aztán a csehszlovákok által megszállott területen óriási kerülővel tért vissza Szarvasra. Utközben a csehek elszedték összes tankönyveit és ruháit.

* Cérnaszükséglet bejelentése. A kereskedelmi és iparkamara felhívja a hadból hazatért szabóiparosokat, hogy cérnaszükségletüket a kamaránál f. hó 25 ig írásban, a mi-össég és a szín megjelölése mellett jelentseék be. Nagyvárad, 1919. január hó 20. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: D. Moskovits József s. k. elnök. Dr. Oláh Béla s. k. titkár.

* Debrecenben liquidálják a hadianyagokat. Debrecen város kormánybiztosának távirati értesítése alapján közlöm az összes érdekeltekkel, hogy Debrecenben a felszabaduló kincstári készletekből eladásra kerülnek szekerek, lőhámok, járműalkatrészek, kápák, ásók, csákányok, tábori konyhák, kasszák, mezőgazdasági felszerelési cikkek. Ezen tárgyak a gazda érdekeltségnek fognak becsértékben eladni. Pályázók igényei a szükséglet hatósági igazolása mellett a hadi készleteket értékesíthető bizottsághoz (Debreceni iparkamara) legkésőbb január hó 26 ig adandók be. A kérvények az igényjogosultság tekintetében a rendőrségi hivatalnál igazolottnak s az ekként igazolt kérvények összegyűjtés és elküldés végett a városháza gazd. ügyosztályánál adhatók be. Azok, akik igényüket már bejelentették, újabb bejelentés alól fel vannak mentve. Nagyvárad, 1919. évi január hó 21. Rimier Károly s. k. polgármester.

* A Posta épület udvarában egy rózsafűzér talál ott. Tulajdonosa a kiadóhivatalban átvetté.

KÖZGAZDASÁG

* TŐZSDE.

Budapest, január 22. (Saját tudósítónktól.)
Az arfolyam ma nyugodtabb mederben fejlődött, mint tegnap a bár a megnyitásban nem volt még a tegnapi lendület s az irányzat kezdetben gyenge volt, később mégis megszilárdult s az értékek jóval a tegnapi záró hírvás felé emelkedtek. A tőkárság a következő árfolyamokat jegyezte fel:

Magyar Hitel 930—940. Osztrák Hitel 547—664. Fabank 775—787. Hízái 493—504. Jelzálog 482—503. Kereskedelmi Bank 4390—4410. Hazai Takarékszövetkezet 18,500 Concordia 680. Általános Köszén 1880—1885. Beocsini 1225. Salgótarjáni 955—995. Ríma 935—952. Ganz 2825—2900. Államvasút 928—937. Atlantica 1175—1190.

Főszerkesztő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: NILF LÁSZLÓ.

Nyílttér

Dr. Sándor János

Debreceni Tüdőbeteg-gondozó volt vezetőorvosa, a gyulai és budakeszi tüdőbeteg szanatóriumok volt orvosa, rendeléseit Kossuth Lajos-utca 15/a. (Füchsl-palota) megkezdte. Rendel: délután 2—4-ig.

Nyilatkozat.

A munkanélküli leszerelt katonák szombati gyűlésével foglalkozva a lapok megállapítják, hogy a gyűlésen a meghívott 200 munkaadó közül senki sem jelent meg. Ezzel szemben tény az, hogy a „Hangya” nagyváradai kirendeltsége, mely másfél éve lett felállítva s mely a harcából visszatért s leszerelt munkanélküli katonák elhelyezésében eddig is az összes váradai munkaadókat messze túlhaladó mértékben kivette részét, a gyűlésben dr. Magurányi Jenő ügyvezető főnök által képviselve volt.

A „HANGYA” nagyváradai kirendeltsége.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ...

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Eladási hirdetmény.

Anyagértékesítő Intézet R. T. nagyváradai kirendeltsége (Teleky-u. 2.) közöli, hogy a 34-es tüzéraktanya udvarán levő 2 barak zárt ajánlati uton készpénz fizetése mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni. Az ajánlatok minden barakrs külön-külön teendők meg és f. hó 22-én délután 5 óráig adandók be a kirendeltség hivatalos helyiségében. Csakis olyan ajánlatok vehetők figyelembe, melyek borítékán a Kereskedelmi és Iparkamara, Ipartestület és Gazdasági Egyesület pecsétjével igazolja, hogy az illető az anyagok vásárlására jogosult. Egy-egy ajánlattevő csupán egy barakot vehet meg. Vevők figyelmeztetnek, hogy a megvett barakot nyomban elszállítani tartoznak.

Nagyvárad, 1919. január 20-án.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletének, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredményeket folytat.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s kiki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti bevéte arányában rész-sedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. A tagok a befizetett összeg 1/3-od részéig a szövetkezet felől kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőzsesamadtát a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Hirdetmény.

A „Magyar Takarékszövetkezet” igazgatósága ezennel felhívja a fenti szövetkezet összes tagjait és hitelszöit, hogy tekintettel a szövetkezet felszámolására, követeléseiket ezen hirdetmény háromzori meghirdetésétől számított hat hónapon belül jelentsek be.

A „Magyar Takarékszövetkezet” igazgatósága.
(Magyar Bank helyiségében.)

Heti árjegyzék

- Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre 300.—
- Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolika éteskancsó szines 20.—
- Majolika virágváza szines virággal 15.—
- Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
- Platinium asztali lámpa nikkelt 40.—
- Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képeretezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Mézet és méhviaszt
napi árbán vesz Fröhlich
Iósef, Szent János-u. 7.

Hadiözvegyet.
Lehetőleg volt tisztirang-
ban, bizalmi állásra sür-
gösen kerestetik. Cim a
kiadóhivatalban.

Tavaszi
szepők, májfoltok, bő-
rrossság, kiütés, m-
trészek ellen biztos az
UPO-tém. Ara 5 kor.
és szappan Víóra át-
teső ára 6 korona. Kap-
tató Farkas István Apolló
drogeriájában, Rákóczi-
utca 7-8.

Pemete
és hástamézcukorka el-
hárítja a köhögést és
rekedtséget, hurutot, ki-
váló hangüszítőt, oldó
botásu. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárban, a vá-
rosháza mellett.

Tyúkszemirtő
már nap alatt elimi-
nálja a tyúkszemet, bő-
rnyílást és szemöl-
cséket. Ara 2 kor. Kap-
tató Farkas István
„Apolló” drogeriájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut-
ca 7-8. sz.

Imakönyvek
nagy választékban kap-
tatók a Szent-László-
templomsekrestyéjében.

Salétrom-só!
Sonka- és huspácolás-
hoz minden mennyiség-
ben kapható Németh
Pál Arany-kereszt gyógy-
tárában, — városháza
mellett.

Likör
és rumkomposztók,
Chartreuse, Benedikt-
er, Allasch, Meggy stb.
essentlák. Törköly, Szil-
vórium, Seprő, Cognac-
donatok használati uta-
tással a legfinomabb
minőségben kaphatók:
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó
egészen biztos, kipróbált,
szagbízható poloskák ir-
tóára. Kis üveg 4 K,
középvég 8 K, nagy
üveg 14 K. Kapható
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Rákóczi-
utca 7-8.

Ne dobja ki pénztét
a ruhákért, mert a ki-
törően bevált ruhafesték-
kel régi ruhadarabjait
újra pénztét házilag
újíthatja. Egy levél ára
20 fillér. Németh Pál
Aranykereszt gyógyser-
tárában, a városháza
mellett.

Spanyolnátha
arványoknál betegszo-
kban *tenyő (boro-
cska) szobaljat* ki-
törő dezinficiáló perme-
tenszer kapható Farkas
István Apolló drogéri-
ájában.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi
vonat — mely a fürdői közönséget hozza —
napjában egyszer indul s csak másnap reg-
gel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen
lemaradnia a túlszűfolt vonatról és még az
nap vissza is térhessen, Váradiól a fürdőig,
autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet b. fogadó automobil
c hó 12-től kezdve, reggelenként 8 óra
kor indul a Fekete Sas előtti állomásától
s az utasok számához mérten két órán-
ként közlekedik. Kiránduló társaság ré-
szére a nap bármely időszakában ren-
delkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 korona!
Fürdőbérlet.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz-
vezetékszerelő, bronz-
műves, bádogos, laka-
tos, műszerész és gal-
vanizáló. Irógép, ke-
rékpár, gramofon-
javító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.
Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

**VAS
és rézágyak,**

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: öszsze-
hajtos ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Felső Kereskedelmi
és Polgári iskolai
**MAGÁNTANULÓKAT
ELŐKÉSZÍT FELELŐSSÉGGEL**

állandó tanfolyamok:
gép, gyors, szép- és helyesírásban,
keresk. számtanban, levelezésben,
könyvvitelben stb. tart:

a **DONAT**-féle
ker. magántanfolyam.

**Uj német kurzus kezdődik
január 15-én. Korrepetitív!!!
Zongoratanítás!**

Bejelentések
naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. m.
Beöthy Odön-utca 30. Telefon: 1000.

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
fűzőszalon**

**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.**

Parkszállás épületeben
Interurbán telefon
11-53 szám.

A Szilgityi-színház mű-
vésznőinek egyedül őkzt
szállítója

Tisztításokat és szato-
kításokat elvállalunk.
Fűzők méretek után a
legrövidebb idő alatt ni
készítetnek.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség-
tesíteni, hogy a)

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégem
igényeinek megjelölően fogom tovább ve-
zetni. A kávéházamban szolid árak mellett
pontos és figyelmes kiszolgálás lesz veze-
relvem.

Minden este kitűnő színház: városi
szolgálok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok
tisztelettel

MAYER VILMOS

CIPÉSZEKNEK!

1 kgr. la. buzacsíríz	K 19:60
1 kgr. la. aranycsíríz	K 39:20
1 kgr. la. folyékony csíríz	K 8:—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	K 8:—
1 drb brassói talpráspoly	K 3:80
1 drb brassói kireszelő	K 3:30
1 készl. bőrtalpvédő	K 2:50
1 drb. vaskapta	K 12:80
1 készl. acél talpvédő	K 1:70

Papírvászon és mindenféle cipész-
keλλékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	K 6:80
ugyanaz zsákvételnel	K 6:25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz	
100 drb 1/2" csaphoz	K 4:80
100 drb 3/4" "	K 6:80
100 drb 1" "	K 9:60

Postán utánvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításá-
val. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolftram
és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árbán kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok
nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514. Főszerelő telefonja 55